

Nr 48.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förstärkning av sjunde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; given Stockholms slott den 4 januari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Departementschefen, statsrådet Wigforss, anför:

Vid anmälan tidigare i dag av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1937/1938 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, har jag i samband med behandlingen av huvudtitelns reservationsanslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga framhållit, att en avsevärd förstärkning av innevarande budgetårs kommittéanslag erfordras. Jag anhåller att nu få återkomma till detta spörsmål.

Sjunde huvudtitelns kommittéanslag är i gällande riksstat upptaget med 250,000 kronor. Vid ingången av budgetåret 1936/1937 tillfördes anslaget reservation från nästföregående budgetår å i runt tal 20,400 kronor. Omkring 1,000 kronor ha vidare tillförts anslaget såsom särskilda uppbörds-

medel. Till förfogande under innevarande budgetår står alltså ett belopp av sammanlagt ungefär 271,400 kronor.

Den 1 juli 1936 voro under finansdepartementet verksamma följande sakkunnigberedningar, bekostade av kommittéanslaget, nämligen: 1934 års nämnd för städningsutredning, tobaksimport-handelssakkunniga, 1934 års familjepensionsutredning, sakkunnig för utredning av frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fasta egendom, kvinnoarbetskommittén, 1935 års lärarlönesakkunniga, 1935 års brännoljekommitté, sakkunniga för utredning om redovisning å statens allmänna fastighetsfond av fastigheter, som disponeras av Uppsala och Lunds universitet, kommunalskatteberedningen, 1936 års uppborrdskommitté, läroverkslönesakkunniga, sakkunniga för omläggning av riksstatens uppställning, 1936 års lönekommitté, 1936 års lärarlönesakkunniga samt sakkunniga för utredning rörande förstärkning av statspolisorganisationen. Sedermera ha tillsatts 1936 års skattekommitté och 1936 års avlöningsrevision för icke-ordinarie personal.

Beträffande de för sakkunnigberedningarna meddelade direktiven torde få hänvisas till årets riksdagsberättelse.

Av omnämnda sakkunnigberedningar ha följande nu avslutat sin verksamhet:

	Av kommitté- anslaget under budgetåret 1936/1937 be- stridd kostnad Kronor
1934 års nämnd för städningsutredning	2,423
Tobaksimport-handelssakkunniga	6,102
1935 års brännoljekommitté	10,820
Sakkunniga för omläggning av riksstatens uppställning	2,208
Sakkunniga för utredning rörande förstärkning av statspolisorganisationen	2,673
1936 års avlöningsrevision för icke-ordinarie personal	1,254
Summa	25,480.

Av övriga sakkunnigberedningar beräknas följande komma att avsluta sin verksamhet före den 1 juli 1937:

	Av kommitté- anslaget under budgetåret 1936/1937 intill den 1 januari 1937 bestridd kostnad Kronor	Beräknad återstående kostnad Kronor
Sakkunnig för utredning av frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fasta egendom	—	2,000
Kvinnorarbetskommittén	5,068	4,600

	Av kommitté- anslaget under budgetåret 1936/1937 intill den 1 januari 1937 bestridd kostnad Kronor	Beräknad återstående kostnad Kronor
1935 års lärarlönesakkunniga	1,627	2,000
Sakkunniga för utredning om redovisning å sta- tens allmänna fastighetsfond av fastigheter, som disponeras av Uppsala och Lunds universitet ..	433	4,000
Läroverkslönesakkunniga	15,247	12,000
1936 års lärarlönesakkunniga	5,798	3,000
Summa	28,173	27,600.

Under nästa budgetår komma följande sakkunnigberedningar att fort-
sätta sin verksamhet:

	Av kommitté- anslaget under budgetåret 1936/1937 intill den 1 januari 1937 bestridd kostnad Kronor.	Beräknad kostnad under tiden 1 januari — 30 juni 1937 Kronor
1934 års familjepensionsutredning	7,874	16,500
Kommunalskatteberedningen	33,831	75,000
1936 års uppborrdskommitté	17,354	15,000
1936 års lönekommitté	49,879	95,000
1936 års skattekommitté	18,500	37,000
Summa	127,438	238,500.

Utöver vad som framgår av i det föregående lämnade uppgifter ha under
innevarande budgetår av kommittéanslaget till ett sammanlagt belopp av
40,902 kronor bestritts *dels* vissa först under budgetåret betalbara utgifter
(huvudsakligen tryckningskostnader) för sakkunnigberedningar som före bud-
getårets ingång avslutat sin verksamhet, *dels ock* kostnader för finansde-
partementets skatteberedning samt ersättningar till personer som inom de-
partementet biträdd med vissa utredningsuppdrag. För skatteberedningen
samt för ersättningar åt personer, som inom departementet biträda med frå-
gorna om ändrad rusdrycks- och maltdryckslagstiftning samt om revision
av sparbankslagstiftningen, ävensom för vissa tryckningskostnader synas för
tiden 1 januari—30 juni 1937 böra beräknas omkring 30,000 kronor.

Belastningen å sjunde huvudtitelns kommittéanslag utgjorde vid 1937 års
ingång (25,480 + 28,173 + 127,438 + 40,902 =) 221,993 kronor. För ut-
gifter under återstående del av innevarande budgetår återstå (271,400 —
221,993 =) 49,407 kronor. Kostnaderna under tiden 1 januari—30 juni 1937
ha emellertid i det föregående beräknats till (27,600 + 238,500 + 30,000 =)

296,100 kronor. En medelsbrist å icke mindre än (296,100 — 49,407 =) 246,693 kronor skulle i enlighet härmed föreligga. Självfallet måste beträffande sistnämnda belopp räknas med en betydande osäkerhetsmarginal.

I anslutning till det framlagda siffermaterialet får jag framhålla följande.

Om till en början bortses från de mest omfattande av nu pågående sakkunnigberedningar — nämligen de båda skatteutredningarna, 1936 års lönekommitté och 1936 års uppördskommitté — ha för sakkunnigberedningar m. m. under den hittills förflutna delen av budgetåret 1936/1937 utbetalats tillhopa 102,429 kronor. För samma ändamål beräknas under återstående del av budgetåret erfordras 74,100 kronor. För hela budgetåret skulle kostnaderna alltså utgöra 176,529 kronor, ett belopp som väl rymmes inom ramen av för ändamålet tillgängliga medel. Dessa sakkunnigberedningar avse i en del fall frågor, beträffande vilka riksdagen uttalat önskemål om utredning. Så är fallet i fråga om städningsutredningen (riksdagens skrivelse nr 124 år 1918), utredningen av frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fasta egendom (riksdagens skrivelser nr 368 år 1918 och nr 225 p. 5 år 1927) samt det åt kvinnoarbetskommittén meddelade uppdraget (riksdagens skrivelse nr 358 år 1934). I andra fall utgöra utredningarna följder av beslut, som statsmakterna tidigare fattat. Så bero de uppdrag, vilka lämnats 1936 års avlöningsrevision för icke-ordinarie personal samt 1934 års familjepensionsutredning, på den år 1936 beslutade familjepensioneringsreformen, och utredningen om redovisning å statens allmänna fastighetsfond av fastigheter, som disponeras av Uppsala och Lunds universitet, sammanhänger med fastighetsfondens inrättande. Till en tredje grupp kunna hänföras utredningar, som avse fortsättande eller slutförande av tidigare verkställt utredningsarbete. Hit böra räknas 1935 års brännoljekommitté, sakkunniga för omläggning av riksstatsens uppställning och sakkunniga för utredning rörande förstärkning av statspolisorganisationen. Utredningarna rörande lönereglering för läroverkslärare och folkskollärare m. fl. avse jämväl väsentligen ett fullföljande av tidigare verkställt utredningsarbete, nämligen av de undersökningar på ifrågavarande områden, som utförts av 1928 års lönekommitté. Frågan om lönereglering för befattningshavare vid undervisningsväsendet har en längre tid — framför allt av statsfinansiella hänsyn — måst anstå. Det kan förväntas, att på de nu pågående löneregleringsutredningarna grundade förslag skola kunna föreläggas årets riksdag. Tobaksimporthandelssakkunniga slutligen tillkallades på sin tid efter det åtskilliga framställningar inkommit och sedan bland annat kommerskollegium hemställt om utredning i ämnet.

Det behov av kommittéanslagets förstärkning, som nu kan konstateras, hänför sig sålunda till de kostnadskrävande skatteutredningarna samt löne- och uppördskommittéernas verksamhet. De under budgetåret 1936/1937 för nämnda sakkunnigberedningar hittills bestridda kostnaderna uppgå till sammanlagt 119,564 kronor. Under återstående del av budgetåret beräknas ett belopp av 222,000 kronor bliva erforderligt. Sammanlagda medelsbehovet

under budgetåret skulle således utgöra 341,564 kronor. Bortsett från de betydande kostnader ifrågavarande omfattande sakkunnigberedningar i och för sig draga har det för innevarande budgetår beräknade kostnadsbeloppet sin förklaring däri, att i detsamma inräknats kostnaderna för vissa statistiska utredningar, som ansetts erforderliga för skatteutredningarnas och lönekommitténs fortsatta arbete. Vad skatteutredningarna beträffar må anmärkas, att enligt vad som framgår av bevillningsutskottets utlåtande nr 46 till 1936 års riksdag inom riksdagen förutsatts att dylika utredningar skulle företagas. De för lönekommittén erforderliga statistiska utredningarna avse huvudsakligen vissa lönestatistiska undersökningar.

Uppenbarligen kunde vid bestämmandet av kommittéanslagets storlek för löpande budgetår hänsyn icke tagas till de av 1936 års skattekommitté föranledda kostnaderna. Denna sakkunnigberedning tillsattes den 13 augusti 1936, sedan riksdagen i skrivelse den 22 juni 1936 (nr 387) hemställt om förnyad utredning i ämnet. Inom kommunalskatteberedningen kunde behovet av ytterligare statistiska utredningar bedömas först i samband med utredningens arbete sommaren 1936. Vad slutligen angår 1936 års lönekommitté må framhållas, att man tidigare ansåg sig icke ha anledning förutsätta att redan befintlig statistik behövde kompletteras i den utsträckning, nu visat sig vara fallet.

Att man emellertid genom att bedriva sakkunnigberedningarna i långsamare takt skulle kunna avsevärt begränsa utgifterna under innevarande budgetår, ligger i sakens natur. Ett sålunda begränsat arbetsprogram ligger redan till grund för uppskattningen av medelsbehovet för uppbördskommittén. I fråga om skatteutredningarna och lönekommittén kan jag icke förorda att liknande anordningar vidtagas, vilka för övrigt på längre sikt icke skulle verka kostnadsbesparande utan sannolikt tvärtom fördyrande.

Jag vill här påpeka, att flera av riksdagen föreslagna, på finansdepartementet ankommande utredningar ännu icke igångsatts. Som exempel må anföras de av förra årets riksdag begärda utredningarna angående automobilbeskattningen (skrivelse nr 154), angående riksbanksledningen (skrivelse nr 140), angående kammarrättens organisation och arbetsformer (skrivelse nr 7) m. fl.

På grund av vad sålunda anförts synes mig en framställning till riksdagen om en avsevärd förstärkning av sjunde huvudtitelns kommittéanslag icke kunna undvikas. Enligt de sifferuppgifter, som i det föregående lämnats, skulle det erforderliga förstärkningsbeloppet utgöra i runt tal 247,000 kronor. Med hänsyn härtill vill jag förorda att förstärkningsbeloppet bestämmas till 250,000 kronor. För ändamålet torde det för budgetåret 1936/1937 utom huvudtitlarna anvisade anslaget till oförutsedda utgifter böra tagas i anspråk.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för förstärkning av det under sjunde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga må till nämnda anslag från det för budgetåret 1936/1937 anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 250,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

H. Wihlborg.